

Včasná sluchově - řečová výchova

Podzim 2019

Reedukace sluchu

- ▶ *...„souhrn speciálně pedagogických postupů, jimiž se zlepšuje a zdokonaluje výkonnost v oblasti postižené funkce“...*

(Janotová, 1996, s.5)

- ▶ u dítěte se SP je nutné rozvinout (někdy dokonce vyvinout) schopnosti **auditivního vnímání** a vybavit ho **akustickými zkušenostmi**

Dělení způsobu reedukace

- ▶ podle počtu osob (individuální, skupinová)
- ▶ podle věku (včasná, předškolního věku, školního věku, dospělých)
- ▶ podle stupně vady (neslyšící, zbytky sluchu, nedoslýchaví, ohluchlí)
- ▶ reedukace u osob s CI
- ▶ podle účasti receptorů

► **Monosenzoriální přístup**

- mluvení do ucha, kdy se dítě učí rozeznávat samohlásky, pak teprve využití sluchadel » vždy bez odezírání!!!

Představitelé: Wedenberg (Švédsko), Schmidt-Giovannini (Švýcarsko)

► **Multisenzoriální přístup**

- komplexnost smyslového vnímání - součinnost analyzátoru sluchového a zrakového

Představitelé: Sovák, Janotová, reflexivní metoda mateřské řeči Van Udena

Předpoklady pro úspěšnou reedukaci sluchu (Janotová, 1996)

- ▶ Kvalitní sluchadlo / KI
- ▶ Vzdálenost při komunikaci
- ▶ Vyšetření sluchu (vhodné diagnostické metody)
- ▶ Diagnóza dítěte (další přidružené postižení)
- ▶ Motivace a spolupráce rodiny

Podmínky sluchové výchovy

- ▶ kvalitní sluchadlo/ kochleární implantát
- ▶ odborné vedení
- ▶ uvědomění si existence zvuku
- ▶ opětovné působení zvukového podnětu
- ▶ spojení si sluchového vjemu s představou věci, osoby nebo činnosti, která je původcem zvuku (tzn.znát význam zvuku)
- ▶ základní podnět musí být dostatečně silný
- ▶ mozek musí být v bdělém stavu, nesmí být zaujat jinou činností či oslaben únavou
- ▶ způsob reedukace musí respektovat psychické a fyzické možnosti jedince
- ▶ dostatek sluchových zkušeností

Cíl sluchové výchovy

- ▶ spontánní využití sluchu v průběhu celého dne
- ▶ prevence ohluchnutí a „oněmění“, příp. užívání znakového jazyka (podle van Udena)
- ▶ dosažení srozumitelného hlasového projevu
- ▶ recipování i produkování mluvené řeči prostřednictvím psaného textu
- ▶ chápání mluvené řeči prostřednictvím vizuální percepce
- ▶ vnímání a korigování mluvené řeči pomocí zachovalých zbytků sluchu

(Pulda, 1999)

Sluchová cvičení podle obtížnosti

1. detekce (uvědomění si přítomnosti zvuku)

- zaměření pozornosti dítěte na zvuky prostřednictvím: mluvení, zpívání do ucha na vzdálenost několika cm a za zvýšené hlasitosti >>> vibrace + teplý vydechový proud (sluch + hmat)
- „Slyším“ x „Neslyším“

2. diskriminace (porovnání dvou podnětů)

- cvičení na porovnávání dvou zvukových nebo řečových podnětů
- „Stejné“ x „Jiné“

3. diferenciaci dvou podnětů (určení, který ze dvou podnětů působil)

4. identifikace (určení zvukového podnětu)

- z předem vymezeného množství podnětů (více než dva) vybrat ten, který je slyšen
- „Co slyším“

5. porozumění

- u malých dětí současně s identifikací
- reakce na složitější slovní výzvy, pokyny, odpovědi na otázky
- *zpočátku* - reakce spíše na melodii, výraz tváře, gesta, celkovou situaci
- *později* - reakce dle známých slov a slovních spojení
- „Rozumím“ (chápání smyslu sdělení)

Stupně obtížnosti her a cvičení dle způsobu jejich provádění

1. Dítě vidí předmět či obrázek, o němž se mluví - optimální podmínky pro poslech i odezírání
2. Dítě nevidí předmět či obrázek, o němž se mluví - dovídá se něm pouze na základě odezírání a poslechu
3. Dítě se již spoléhá pouze na sluch (dle úrovně sluch. vnímání dítěte)
4. Dítě je v prostředí, kde jsou záměrně zhoršené akustické podmínky.
5. Dítě poslouchá řeč z magnetofonu, reproduktoru PC či z rozhlasu (poslech reprodukované řeči)